

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

GEO

GEOGRAFIJA

OGLEDNI ISPIT

DRŽAVNA MATURA 2021./2022.

GEO.00.HR.T.K1.44

45340

Način **označavanja odgovora** na listu za odgovore:

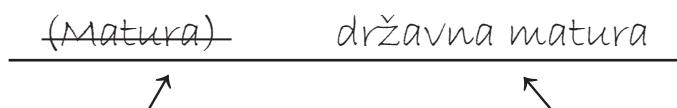
Način **ispravljanja pogrešaka** na listu za odgovore:

Prepisan točan odgovor

Skraćeni potpis

Način **ispravljanja pogrešaka** u ispitnoj knjižici:

Precrtan pogrešan odgovor u zagradama

Točan odgovor

Skraćeni potpis

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte **sve** upute i **slijedite ih**.

Ne okrećite stranicu i **ne rješavajte** zadatke dok to **ne odobri** voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na **sve** ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka **uputa** je za rješavanje. **Pozorno** je pročitajte.

Možete pisati po listu za **koncept**, ali se njegov sadržaj **neće bodovati**.

Pišite **čitko**. **Nečitki** odgovori bodovat će se s **nula (0)** bodova.

Na **2.** stranici ove ispitne knjižice prikazan je **način označavanja** odgovora i načini **ispravljanja pogrešaka**. Pri **ispravljanju** pogrešaka **potrebno** je staviti **skraćeni** potpis. **Zabranjeno** je potpisati se **punim** imenom i prezimenom.

Upotrebljavajte **isključivo kemijsku** olovku kojom se piše **plavom** ili **crnom** bojom.

Kada riješite zadatke, **provjerite** odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima **44** stranice, od toga **3** prazne.

I. Zadatci višestrukoga izbora

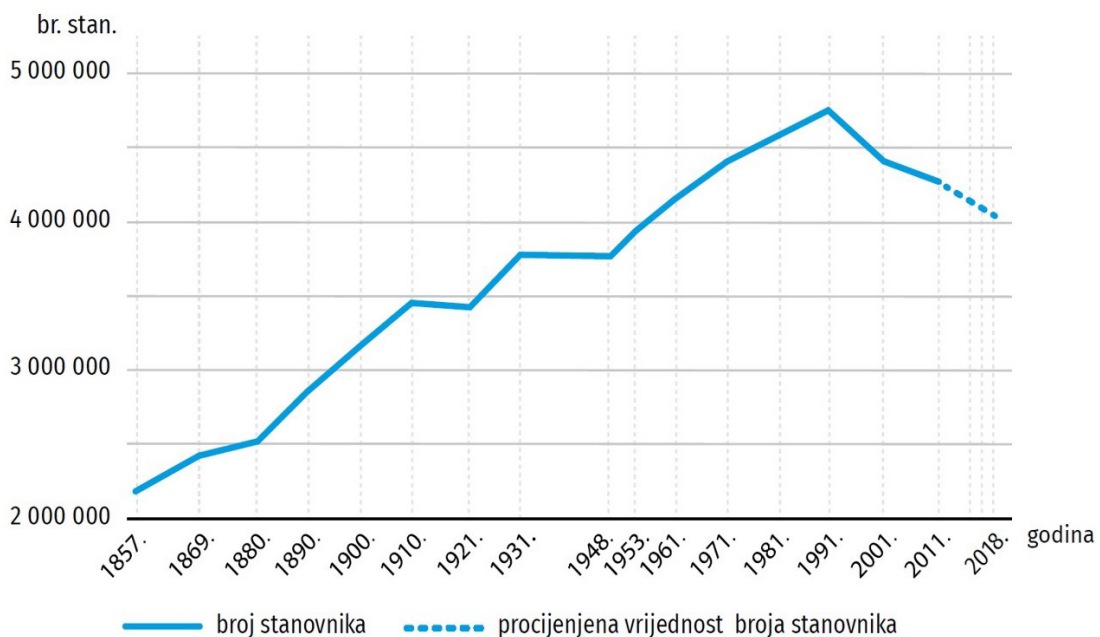
U sljedećim zadatcima **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan. **Točne** odgovore morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**. **Točan** odgovor donosi **jedan bod**.

1. Što je od navedenih opisa **pozitivna posljedica** djelovanja multinacionalnih kompanija **za potrošače**?

- A. iskorištavanje jeftine radne snage
- B. pritisak na vlade zbog kompanijskih interesa
- C. standardizacija proizvoda na svjetskoj razini
- D. konkurencija malim tvrtkama

(1 bod)

2. Pozorno **promotrite** dijagram i tablicu.

Tab. 1. Prosječna godišnja promjena broja stanovnika između odabranih popisa

Oznaka međupopisnoga razdoblja	Prosječna godišnja promjena između dvaju uzastopnih popisa
1	–560
2	–1721
3	–15 257
3	–34 681

Kojim je brojem u tablici označena **prosječna** godišnja promjena **broja stanovnika** u međupopisnome razdoblju od **1910.** do **1921.** godine?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

3. Koja se od navedenih kombinacija **stijena** upotrebljava za **dobivanje cementa**?

- A. vapnenac i dolomit
- B. vapnenac i glina
- C. vapnenac i mramor
- D. vapnenac i prapor

(1 bod)

4. Pozorno **promotrite** fotografiju.

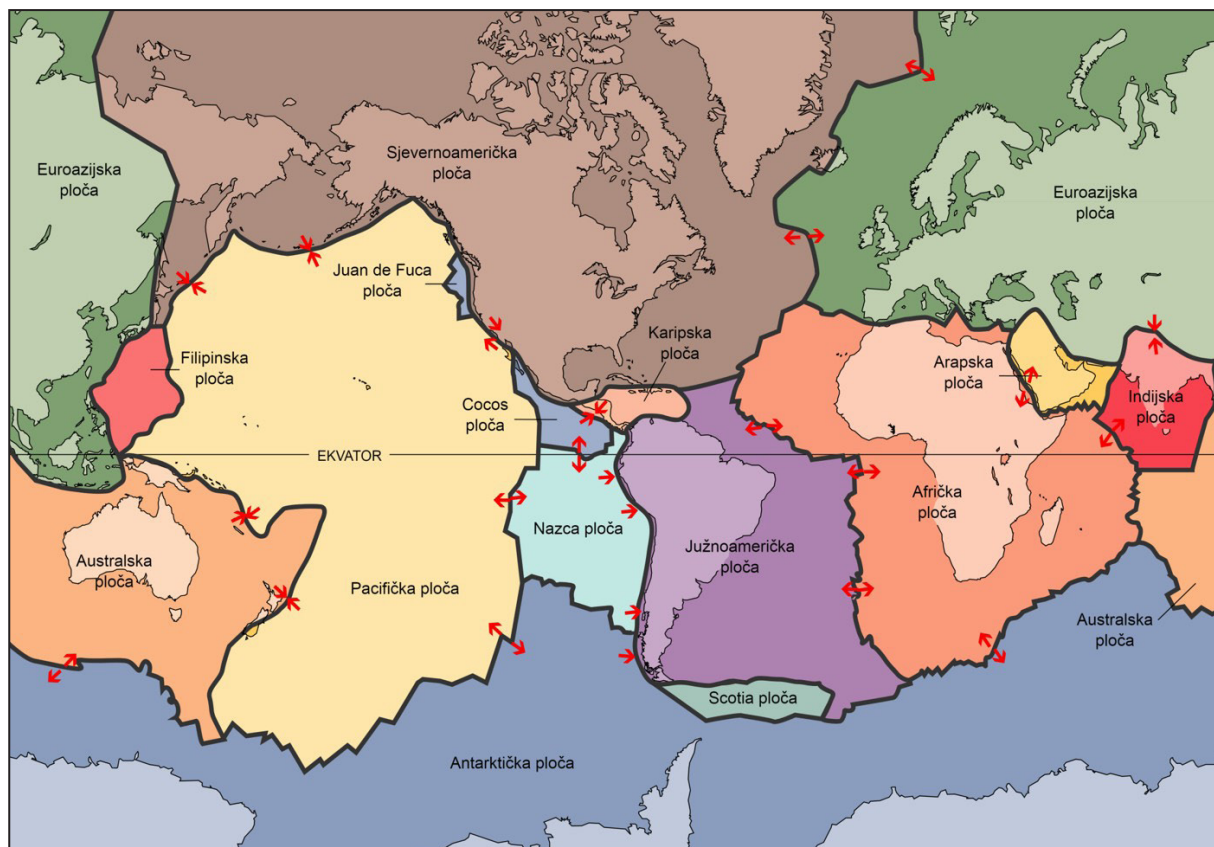

Fotografija je snimljena u **siječnju 2021.** godine na **Banovini**.
Kojim je procesom nastalo **udubljenje** vidljivo na fotografiji?

- A. klizanjem
- B. odronjavanjem
- C. smicanjem
- D. urušavanjem

(1 bod)

5. Pozorno **promotrite** geografsku kartu.

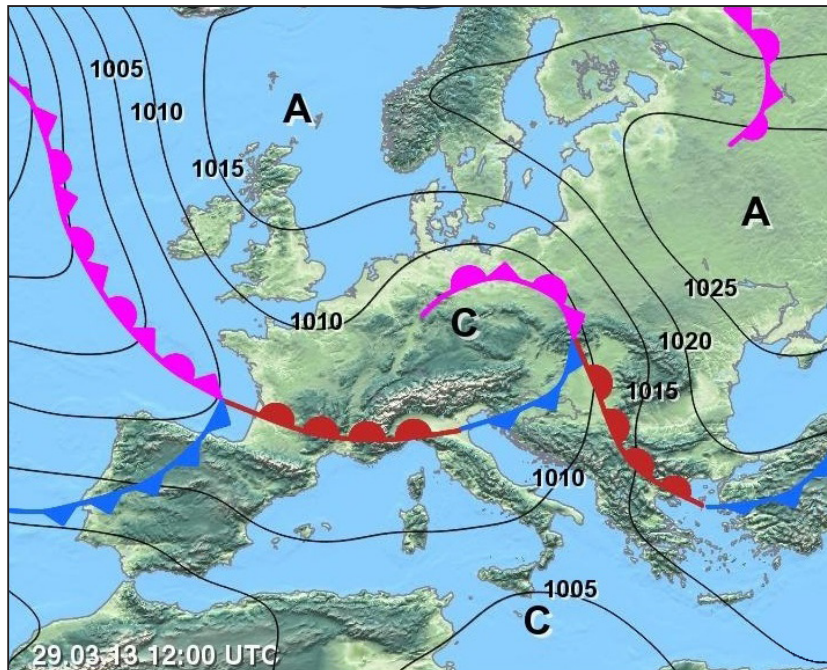
Na granicama kojih su litosfernih ploča **posljednjih sto** godina zabilježeni **potresi** magnitude **veće od 9** po Richteru?

- A. Afričke i Južnoameričke ploče
- B. Euroazijske i Sjevernoameričke ploče
- C. Nazca i Južnoameričke ploče
- D. Pacifičke i Australske ploče

(1 bod)

Geografija

6. Pozorno **promotrite** geografsku kartu.

Koja od navedenih **vremenskih situacija** odgovara prikazu na sinoptičkoj karti?

- A. Nad Velikom Britanijom nalazi se polje visokoga tlaka zraka kao i nad južnim dijelom Sredozemnoga mora.
- B. Nad europskim dijelom Ruske Federacije nalazi se polje niskoga tlaka zraka kao i iznad Srednje Europe.
- C. Nad Srednjom Europom nalazi se polje niskoga tlaka zraka, a nad Velikom Britanijom polje visokoga tlaka zraka.
- D. Nad južnim dijelom Sredozemnoga mora nalazi se polje niskoga tlaka zraka kao i nad europskim dijelom Ruske Federacije.

(1 bod)

7. U kojemu je gradu održana **konferencija UN-a** čiji je zaključak **ograničenje porasta** globalne temperature **ispod 2 °C** do 2100. godine?

- A. u Kopenhagenu
- B. u Kyotu
- C. u Montrealu
- D. u Parizu

(1 bod)

8. Koje od navedenih obilježja **nije dominantno** vezano za **močvare** i njihovu **važnost**?

- A. akumulacija tanina i tvari koje sačinjavaju humus
- B. brzi protok vode
- C. manjak kisika u tlu
- D. raznolikost flore i faune

(1 bod)

Geografija

9. Pozorno **promotrite** geografsku kartu.

Prema kojemu je **kriteriju** izrađena tematska geografska **karta** navedenih jezera?

- A. prema nadmorskoj visini jezera
- B. prema postanku jezerske zavale
- C. prema slanoći jezerske vode
- D. prema stalnosti jezera

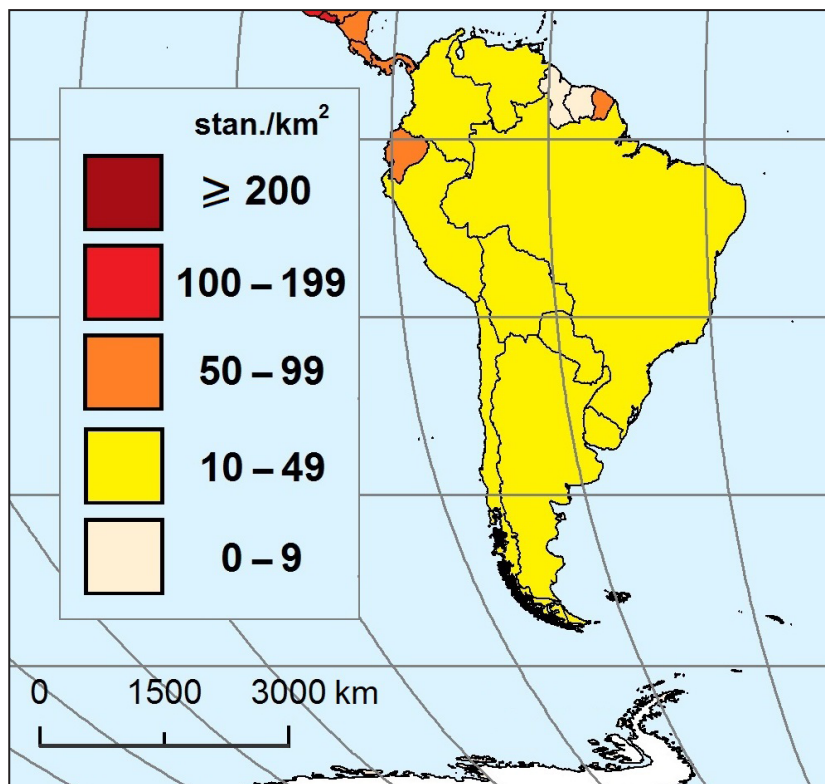
(1 bod)

10. Koje je od navedenih **obilježja** karakteristično za **eugeničku populacijsku politiku**?

- A. Podupire visoku rodnost.
- B. Podupire poboljšanje genetskih osobina čovjeka.
- C. Sputava visoku rodnost.
- D. Podupire preseljavanje unutar nacionalnoga teritorija.

(1 bod)

11. Pozorno **promotrite** geografsku kartu.

U kojoj od navedenih država s gustoćom naseljenosti od **0** do **9** stan./km² **tropske kišne šume** prekrivaju **najveći** udio površine?

- A. u Kolumbiji
- B. u Gvajani
- C. u Peruu
- D. u Venezueli

(1 bod)

12. Pozorno **pročitajte** tekst.

„Obično se globalni gradovi rangiraju prema broju multinacionalnih kompanija koje u njima imaju sjedište, ostvarenom BDP-u, izravnim stranim ulaganjima i ostalim kapitalnim investicijama i sl. Autori su umjesto odabira jednog ili manjeg broja pokazatelja odlučili izraditi indeks kojim će obuhvatiti sedam dimenzija globalnog grada za koje smatraju da su važne za njegovu uspješnost kao ekonomskog centra globalnog značaja. Tih sedam dimenzija su: pravni i politički okvir, ekonomska stabilnost, jednostavnost poslovanja, financijski tokovi, značaj grada kao poslovnog centra, stvaranje znanja i protok informacija te kvaliteta življenja.”

(Izvor: Top lista vodećih svjetskih gradova, Lukić, A., 2009)

Koji od navedenih megagradova ima **najviši** indeks globalnoga grada u **posljednjih pet** godina prema **karakteristikama** globalnoga grada opisanoga u priloženome tekstu?

- A. Mexico City
- B. New York
- C. Shanghai
- D. Tokio

(1 bod)

13. Koji od navedenih čimbenika ima odlučujući **utjecaj** na visinsku granicu **poljoprivredne** proizvodnje u **Andama**?

- A. geografska dužina
- B. geografska širina
- C. morske mijene
- D. morske struje

(1 bod)

14. Pozorno **promotrite** tablicu.

Tab. 2. Četiri vodeće države svijeta prema ukupnoj potrošnji električne energije dobivene iz hidroelektrana 2017. godine

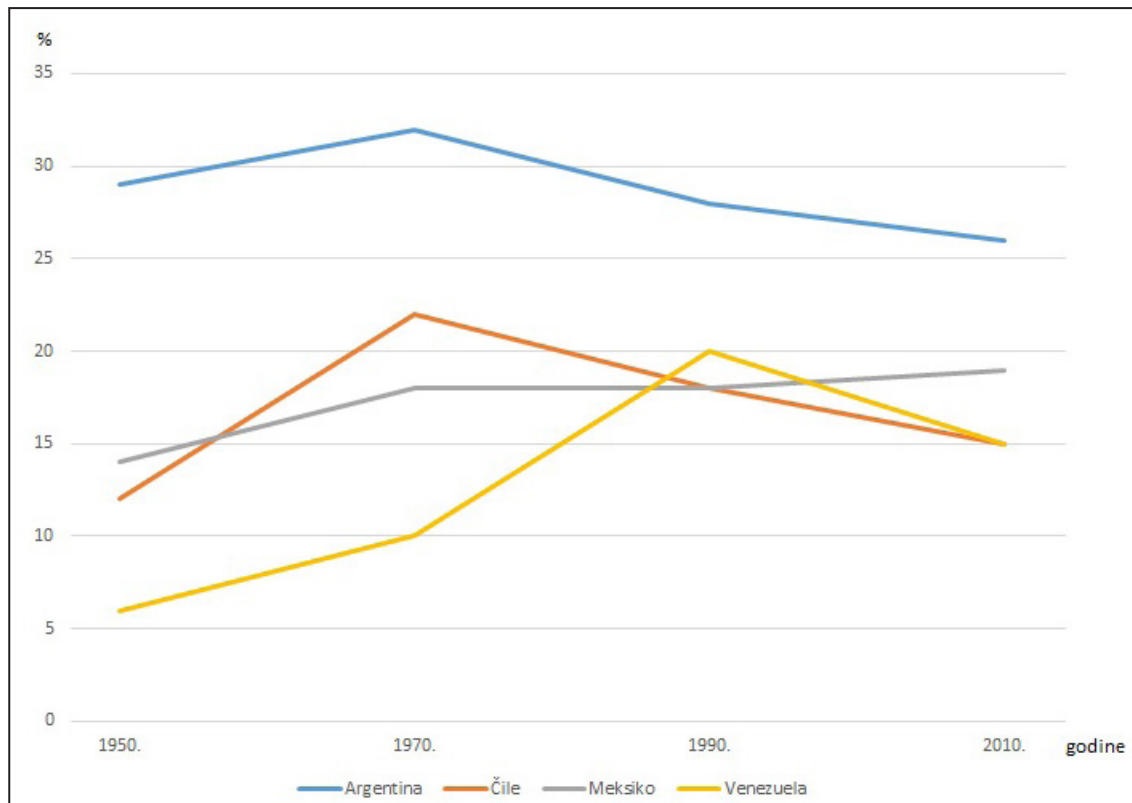
Država	Potrošnja (GW)
NR Kina	313
Brazil	100
Kanada	81
SAD	80

U kojoj je od navedenih država bila **najveća** potrošnja po stanovniku **električne** energije dobivene iz hidroenergije?

- A. u NR Kini
- B. u Brazilu
- C. u Kanadi
- D. u SAD-u

(1 bod)

15. Pozorno **promotrite** dijagram.

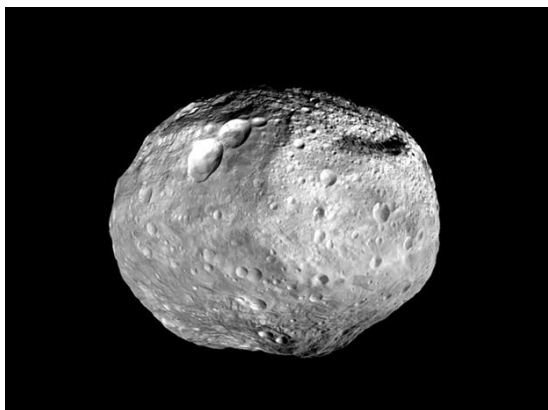

Dijagram prikazuje **udio zaposlenih** u industriji u odabranim državama od 1950. do 2010. godine. Koja je od navedenih država zabilježila **najveći** relativni **porast** udjela zaposlenih u industriji **2010.** godine u odnosu na **1950.** godinu?

- A. Argentina
- B. Čile
- C. Meksiko
- D. Venezuela

(1 bod)

16. Pozorno **promotrite** grafički prilog.

Koje je **svemirsko tijelo** prikazano na fotografiji?

- A. asteroid
- B. komet
- C. planet
- D. zvijezda

(1 bod)

Geografija

17. Pozorno **promotrite** fotografije.

1

2

3

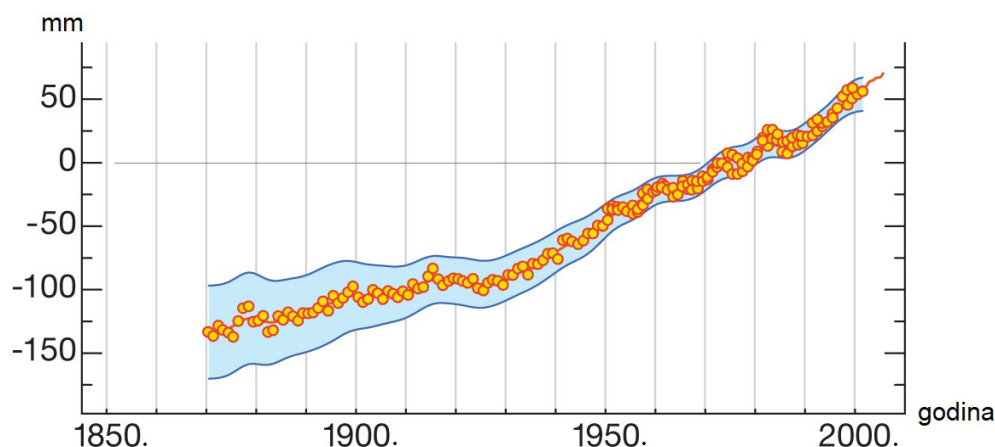
4

Kojim je brojem označena fotografija koja prikazuje granu **kopnenoga** prometa koji je **najveći** proizvođač **ugljičnoga dioksida**?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

18. Pozorno **promotrite** dijagram.

Za koliko bi se **podigla** srednja **razina** mora na Zemlji od **1870.** do **2100.** godine ako bi **porast** u **21.** stoljeću bio **jednak** porastu od **1870.** do **2000.** godine?

- A. oko 0,1 m
- B. oko 0,3 m
- C. oko 0,8 m
- D. oko 1,2 m

(1 bod)

19. Koji se od navedenih obilježja **primarno** odnosi na **okolišnu održivost** gradova?

- A. sve veća zastupljenost biciklističkoga prometa
- B. brojne kulturne ustanove
- B. prirodni porast stanovništva
- D. porast standarda građana

(1 bod)

20. Koja je **pozitivna** gospodarska posljedica gradnje **HE Tri klanca**?

- A. preseljenje oko 1,5 milijuna stanovnika
- B. podizanje razine rijeke za oko 100 metara
- C. povećanje udjela obnovljivih izvora energije
- D. smanjenje plodnoga mulja nizvodno

(1 bod)

21. Pozorno **pročitajte** tekst.

Jedna od najvećih naftnih katastrofa dogodila se u Meksičkome zaljevu na naftnoj platformi „Deepwater Horizon” 2010. godine. Došlo je do eksplozije i iz morskoga dna počela je istjecati nafta. Divovska naftna mrlja prekrila je površinu mora od 6500 km² i onečistila oko 400 km obale. Nafta je zaustavljena nakon tri mjeseca betonskim čepom i kupolom.

Kojom je **tehnikom** ekoremedijacije **zaustavljeno** istjecanje nafte u opisanome slučaju?

- A. bioremedijacijom
- B. ispumpavanjem
- C. jaruženjem
- D. ukrućivanjem

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite **kratkim** odgovorom (**riječju, slovom ili brojem**) ili **dopunite** rečenicu, kartu odnosno tablicu **upisivanjem** sadržaja koji nedostaje ili odgovorite **najmanje jednom** rečenicom.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u **ispitnoj knjižici**.

Točan odgovor donosi **jedan bod**.

22. Pozorno **promotrite** fotografije.

Kojemu tipu **zaštićene** kulturne **baštine** pripadaju proizvodi s fotografija?

(1 bod)

23. Koje je ime **najmlađega** geološkog perioda unutar **paleozoika**?

(1 bod)

Geografija

24. Pozorno **promotrite** fotografiju.

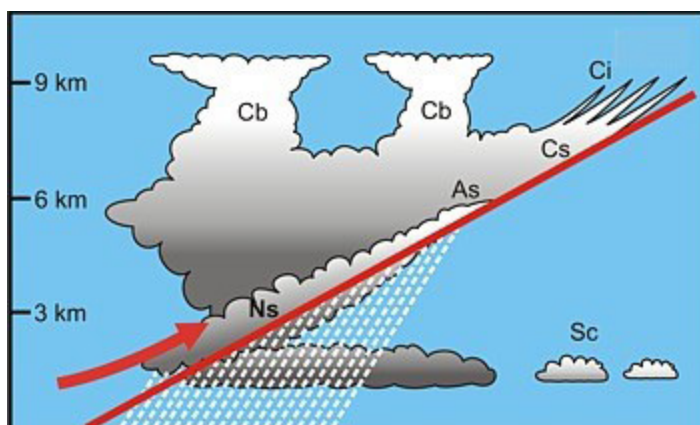
Navedite naziv **tipa reljefa** prikazanoga na fotografiji te objasnite **jednom** rečenicom kako taj tip reljefa utječe na **primarne** djelatnosti i **naseljenost**.

(1 bod)

25. Objasnite **jednom** rečenicom zakonitost kako se **mijenjaju** relativna **vlažnost** i **tlak** zraka u uvjetima **stabilne** atmosfere pod utjecajem **porasta** temperature zraka.

(1 bod)

26. Pozorno **promotrite** grafički prilog.

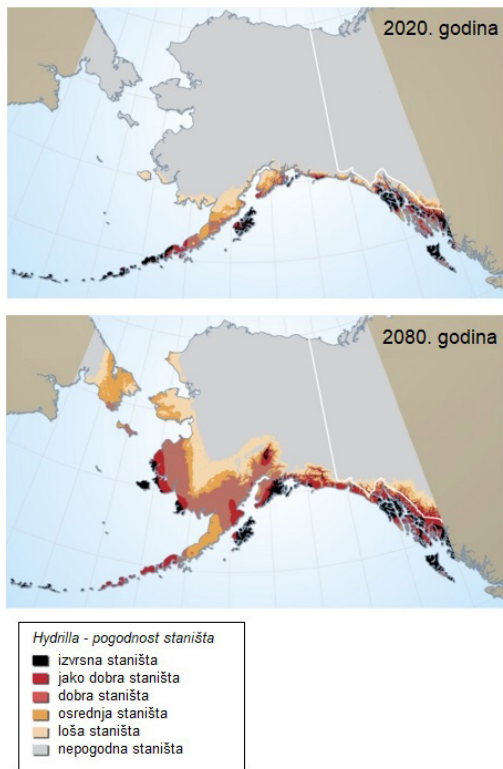

Koji je **naziv** zračne **mase** čije je gibanje označeno **strelicom**?

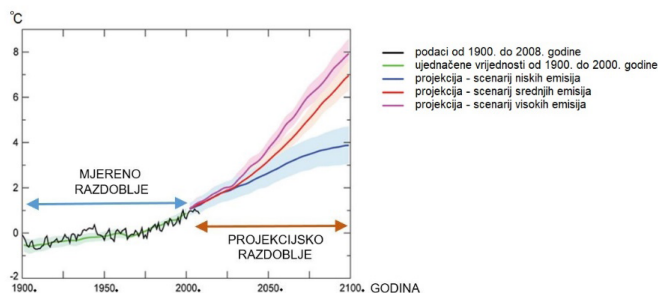
(1 bod)

Geografija

27. Pozorno **promotrite** grafičke priloge.

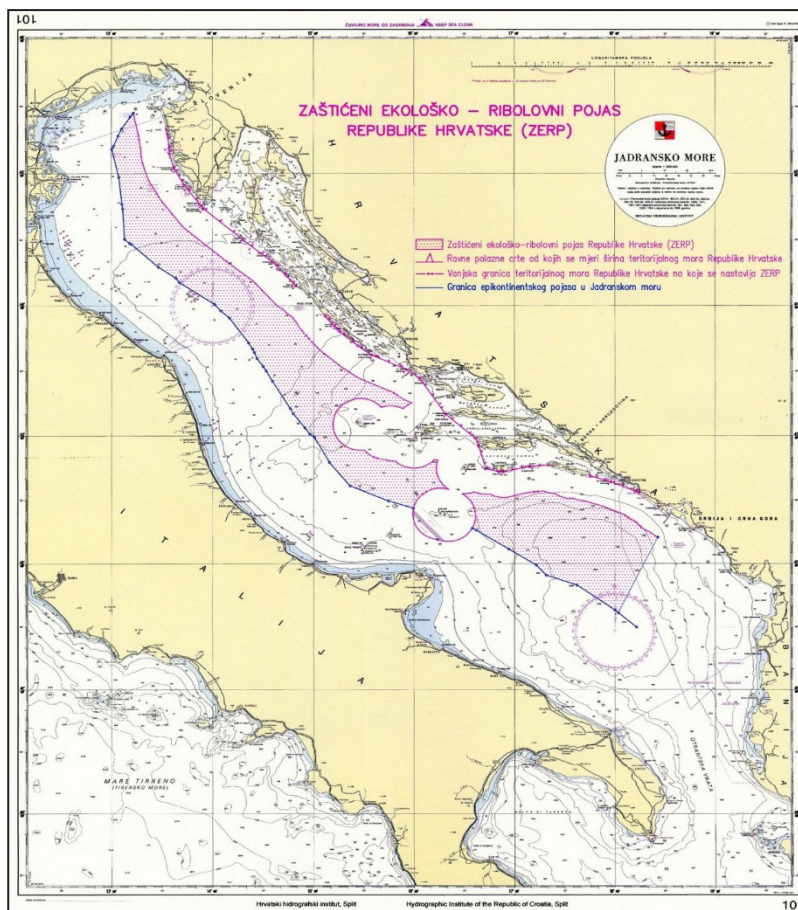
KRETANJE TEMPERATURA NA ZEMLJI 1900. – 2100.

Koja **promjena** u prirodi uzrokuje **širenje** prikazane invazivne vrste na **Aljasci** prema projekciji za **2080.** godinu u odnosu na **2020.** godinu? Objasnite **jednom** rečenicom.

(1 bod)

28. Pozorno **promotrite** geografsku kartu.

Na priloženoj karti označen je **dio morskoga** prostora Republike **Hrvatske** kojemu je odlukom Hrvatskoga sabora **2021.** godine promijenjen **pravni status**. Koji je **današnji naziv** toga dijela morskoga prostora Republike Hrvatske?

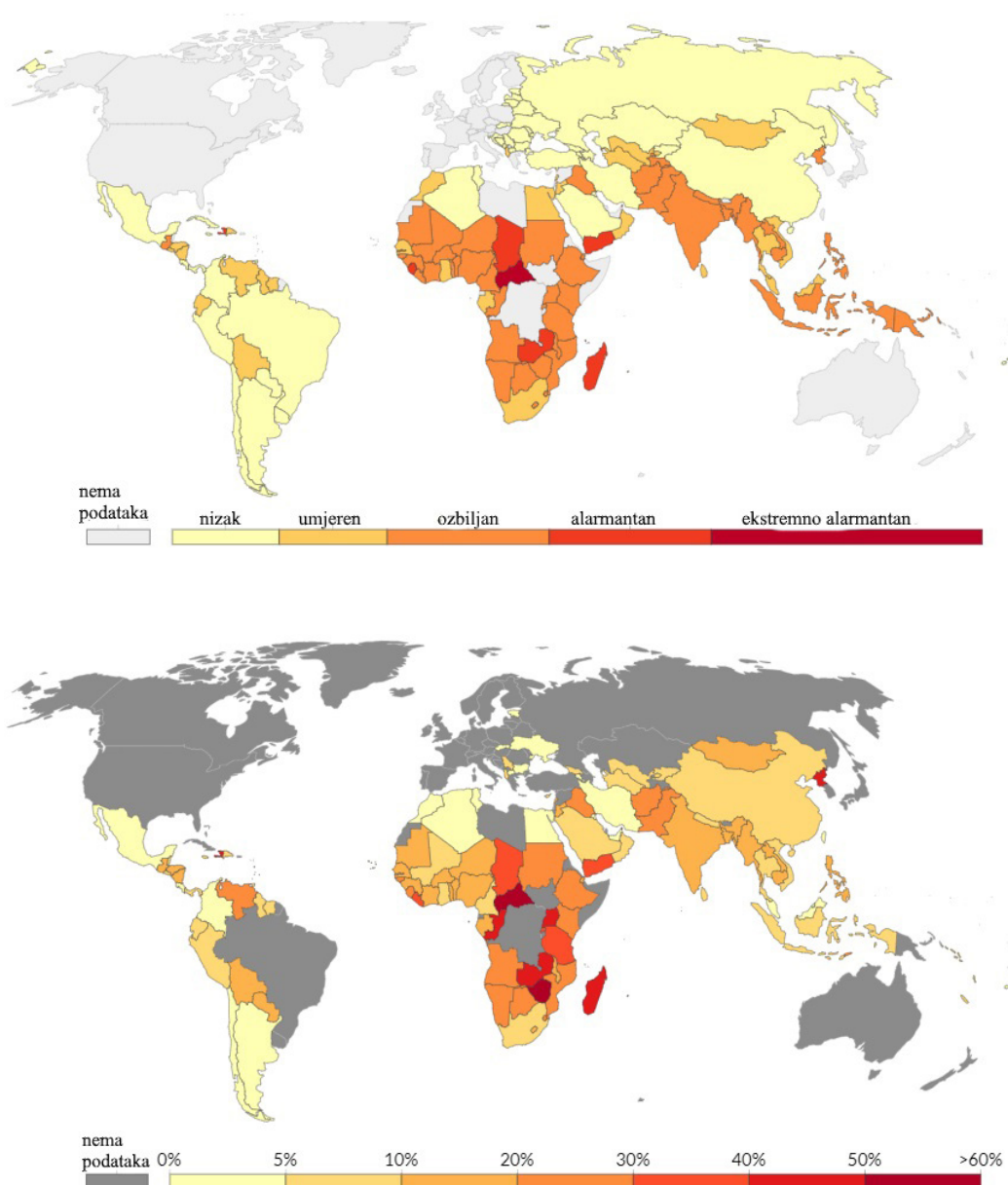
(1 bod)

Geografija

29. Koje je ime države čija je **eksklava** između teritorija Poljske i Litve?

(1 bod)

30. Pozorno **promotrite** geografske karte.

Na prvoj karti prikazan je **indeks gladi**, a na drugoj **pothranjenost** u svijetu. U kojoj su **državi** Srednje Afrike i Jugozapadne Azije **najlošiji** pokazatelji indeksa gladi i pothranjenosti?

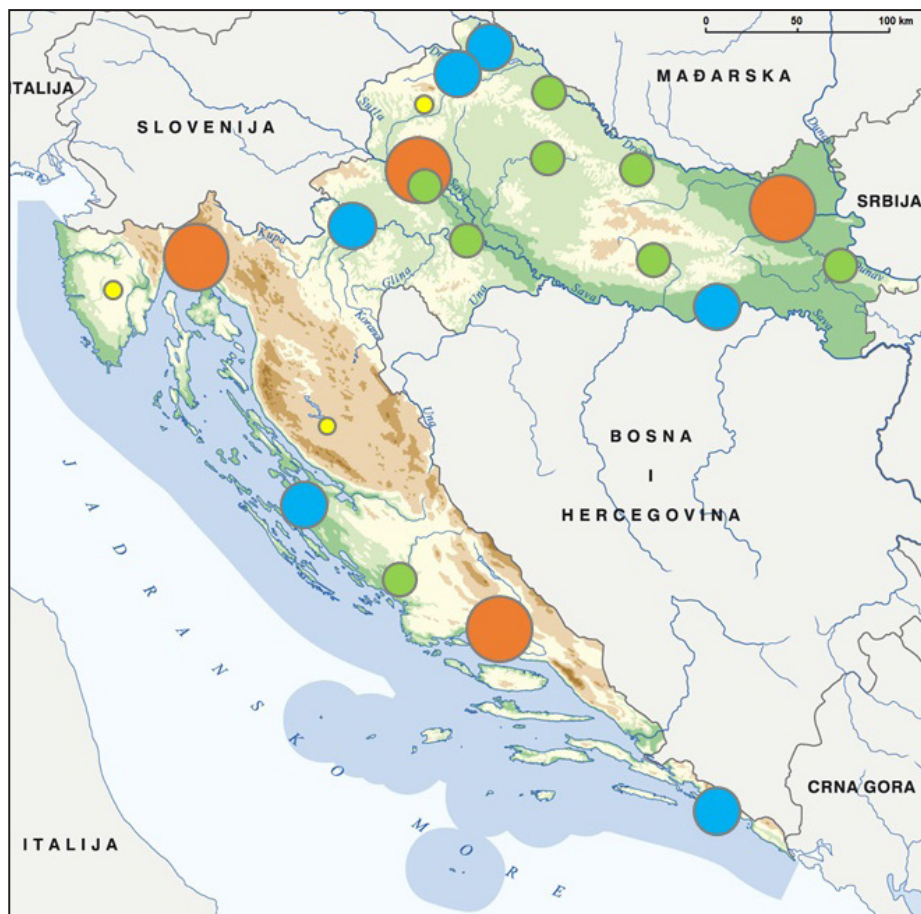
U **Srednjoj** je **Africi** to država čije je ime _____,

a u **Jugozapadnoj Aziji** država čije je ime _____.

(1 bod)

Geografija

31. Pozorno **promotrite** geografsku kartu.

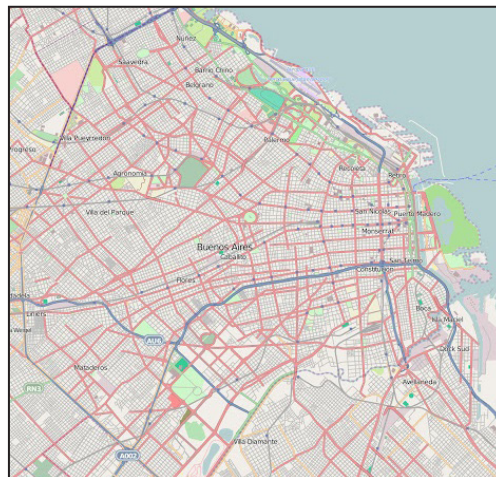
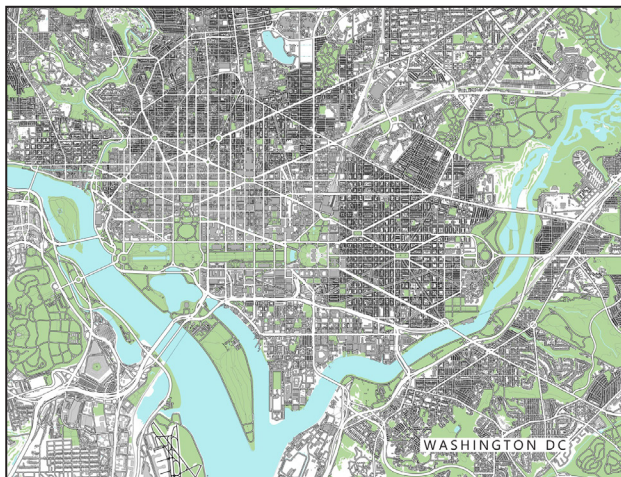

U kojim **županijama** županijska središta imaju **status subregionalnih** centara?

Navedite **imena** tih županija.

(1 bod)

32. Pozorno **promotrite** grafičke priloge (**tlocrte** gradova).

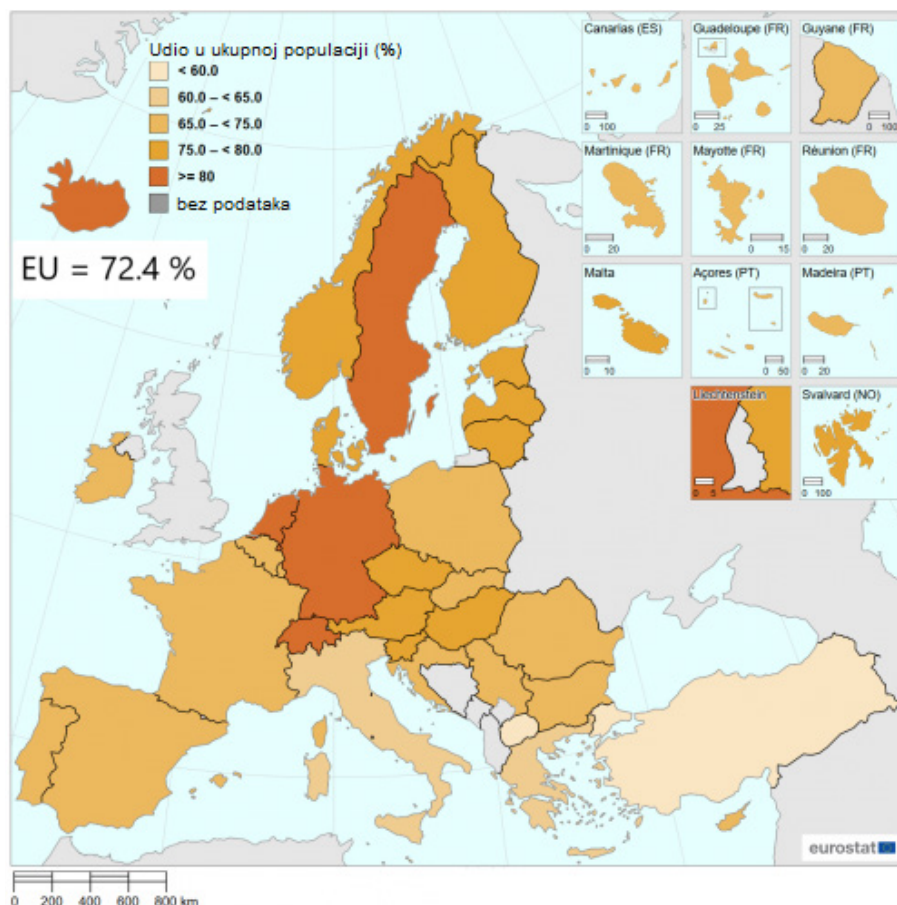

Po kojim su **morfološkim** obilježjima **slični** priloženi tlocrti gradova?
Objasnite **jednom** rečenicom.

(1 bod)

Geografija

33. Pozorno **promotrite** geografsku kartu.

Geografska karta prikazuje **udio stopa zaposlenosti** u ukupnoj populaciji 2020. godine.

Kakve su **razlike** u stopi zaposlenosti među **regijama Europe**?

Objasnite **jednom** rečenicom.

(1 bod)

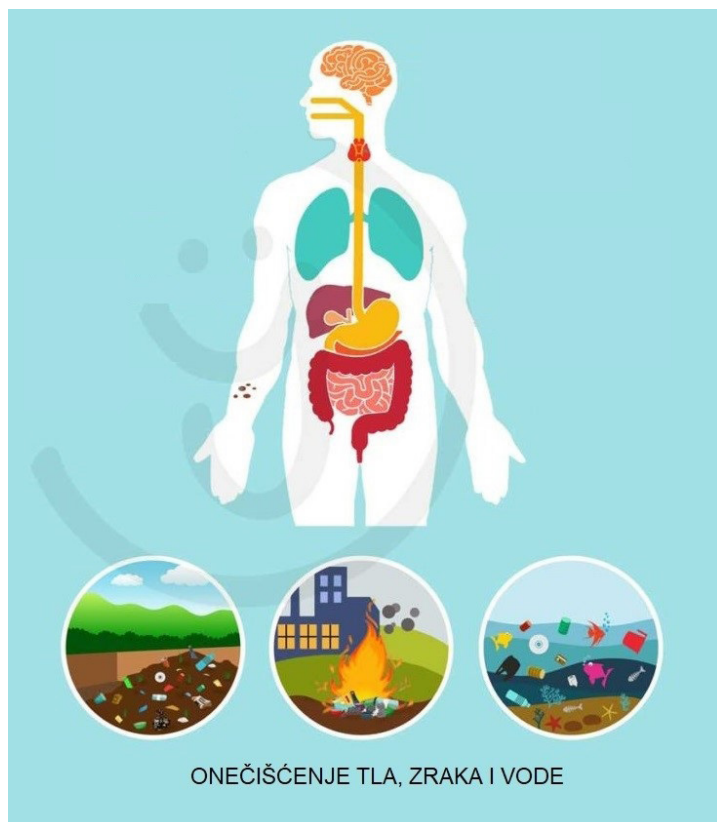
34. Pozorno **promotrite** fotografiju.

Koje je ime turističke regije u kojoj se nalazi prikazana atrakcija?

(1 bod)

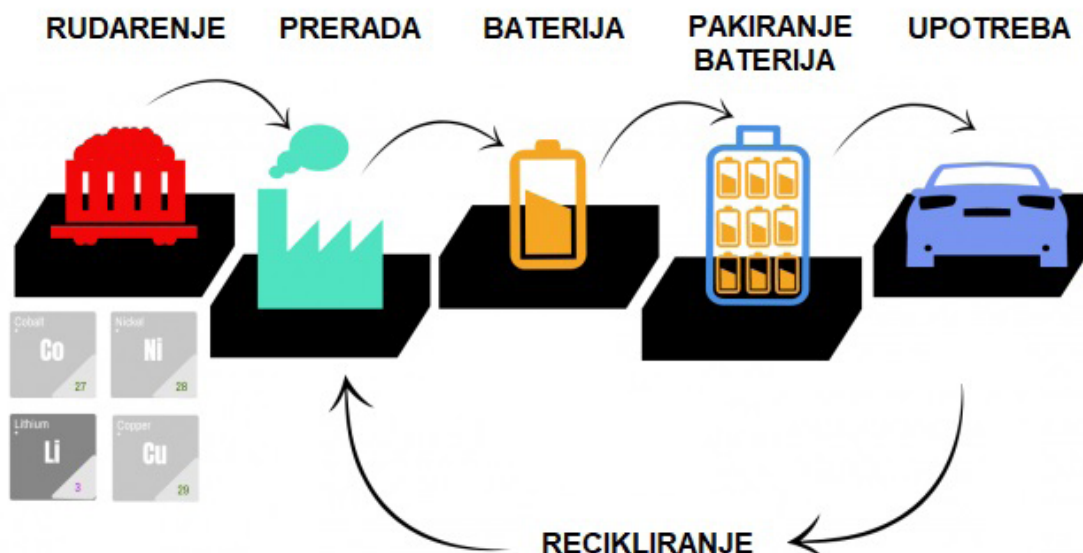
35. Pozorno **promotrite** grafički prilog.

Koji **proizvod** petrokemijske industrije uzrokuje **onečišćenje** voda, zraka i tla te kako to djeluje na **zdravlje ljudi**? Objasnite **jednom** rečenicom.

(1 bod)

36. Pozorno **promotrite** grafički prilog.

Koji je **naziv metala** uključenoga u proizvodnju **baterija** za električne automobile, a njegova eksploatacija uzrokuje **onečišćenje** površinskih i podzemnih voda i tla te **dezertifikaciju**?

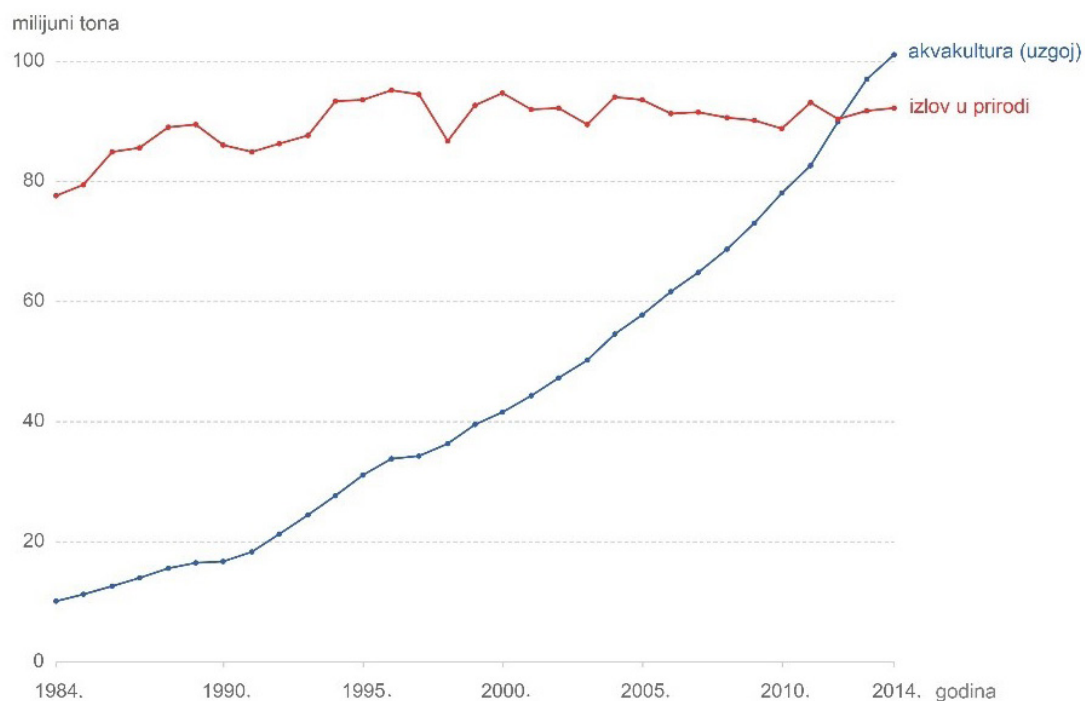
(1 bod)

37. Koji je **naziv tla** karakterističnoga za područja **prerija** u Sjevernoj Americi, **pampa** u Argentini i **stepa** u Rusiji i Ukrajini?

(1 bod)

Geografija

38. Pozorno **promotrite** dijagram.

Za koliko je puta približno **porastao** uzgoj ribe u akvakulturi od **1984.** do **2014.** godine?

Prostor za računanje:

(1 bod)

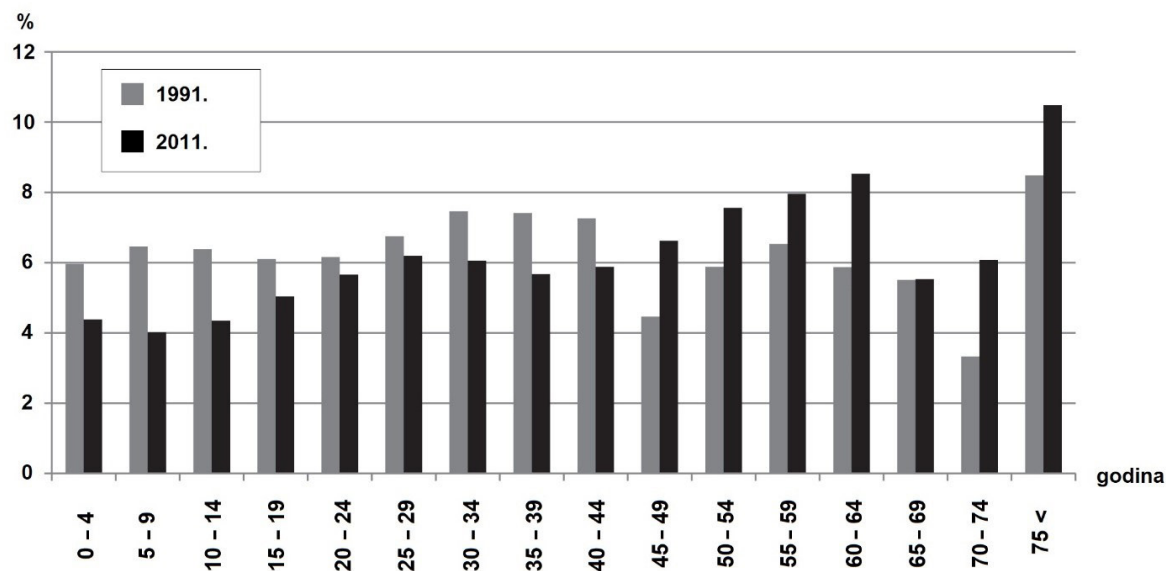
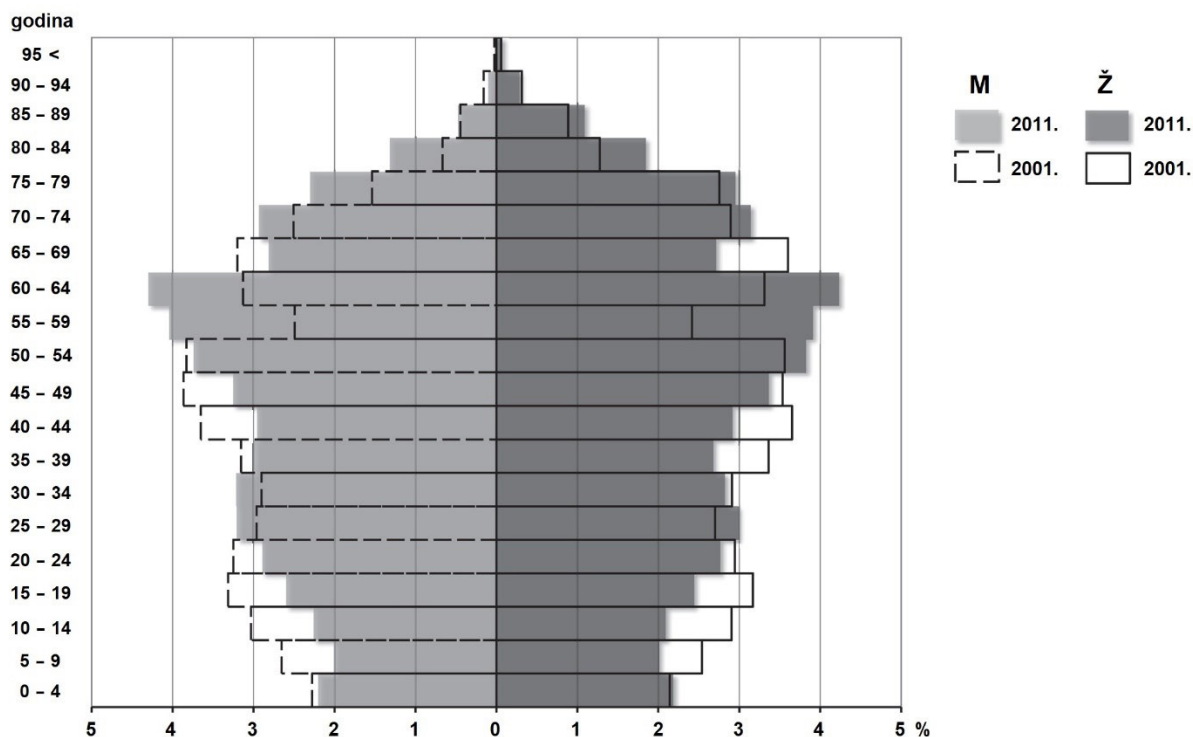
III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite s **nekoliko rečenica, jasno i sažeto**, usmjeravajući se na ono što je **bitno** za zadatak.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u **ispitnoj knjižici**.

Točan odgovor donosi **jedan, dva ili tri boda**.

39. Pozorno **promotrite** dijagrame i tablicu.

Tab. 3. Prosječna starost stanovnika jadranskih otoka

Otoci	Prosječna starost		
	2001.	2011.	Razlika
Kvarnerski otoci	40,6	43,6	3,0
Dalmatinski otoci	42,9	45,7	2,9
Mali otoci	53,6	55,4	1,8

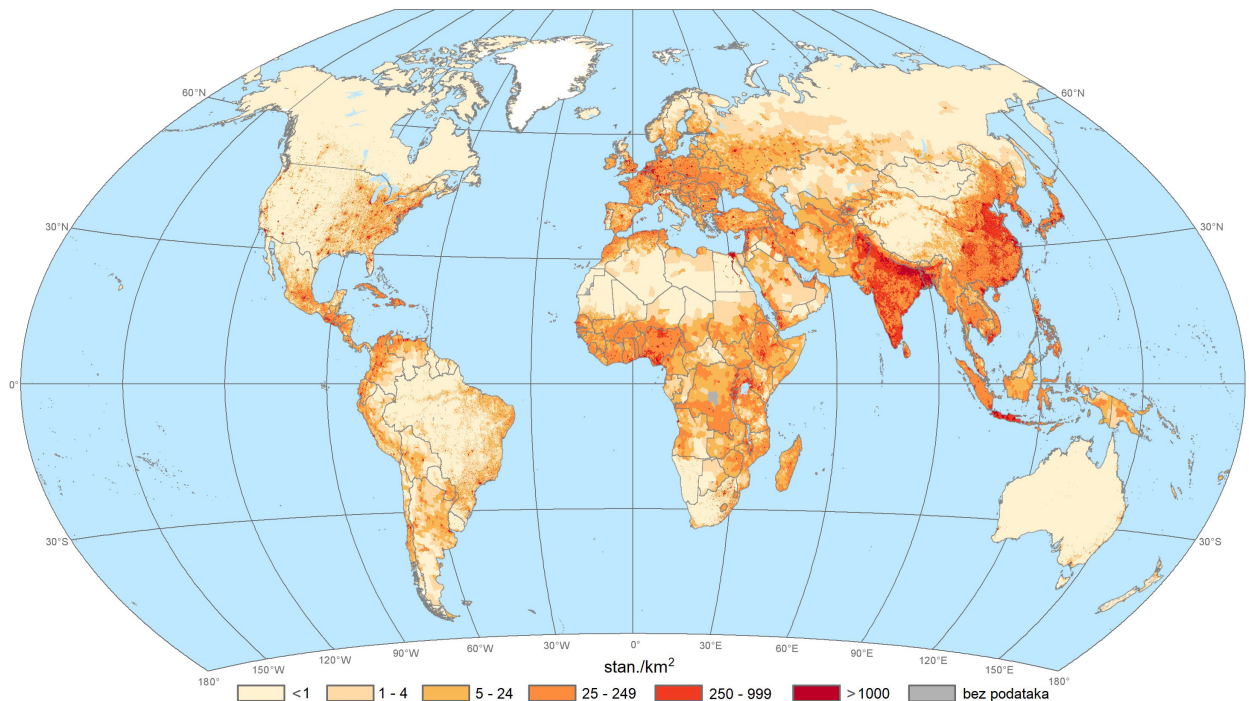
Dijagrami i tablica prikazuju **demografsko** stanje **jadranskih otoka**.

Objasnite **jedan** demografski **proces** karakterističan za otočni prostor i navedite **najmanje dvije** mogućnosti kako bi se ti procesi **zaustavili**.

(3 boda)

Geografija

40. Pozorno **promotrite** geografsku kartu.

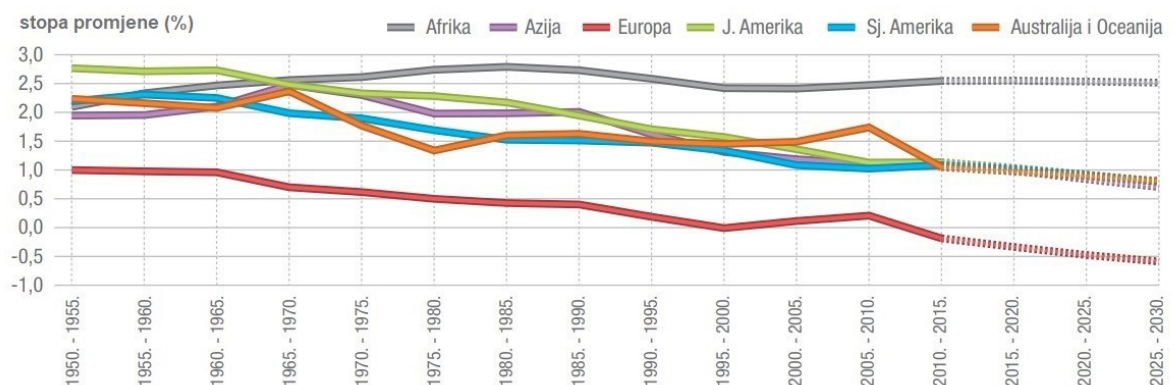
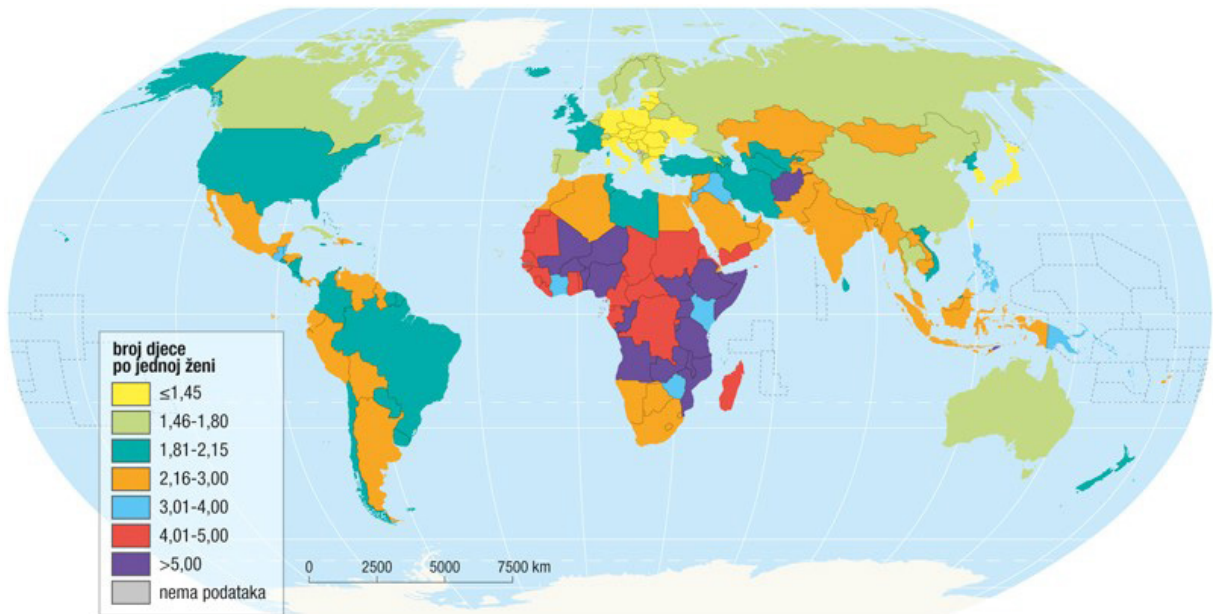

Karta prikazuje **razmještaj stanovništva** svijeta prema **gustoći naseljenosti**. Objasnite **ulogu tekućica u većoj naseljenosti** i u gospodarstvu na **trima primjerima** riječnih dolina u Južnoj Americi i u Africi.

GEO – OGLEDNI ISPIT PP

Geografija

41. Pozorno **promotrite** geografsku kartu i dijagram.

Geografska **karta** prikazuje **stope fertiliteta** po državama **2013.** godine, a **dijagram** kretanje stopa **promjene broja** stanovnika od **1950.** do **2015.** te **projekciju do 2030.** godine po kontinentima.

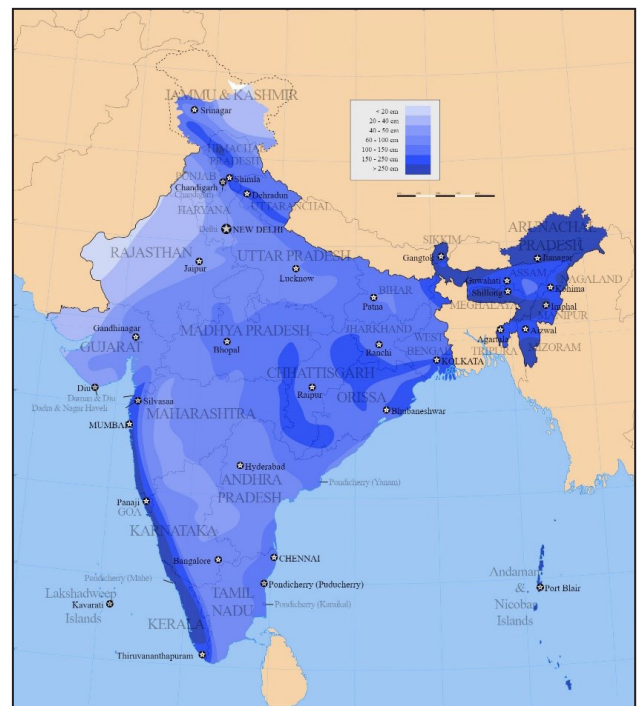
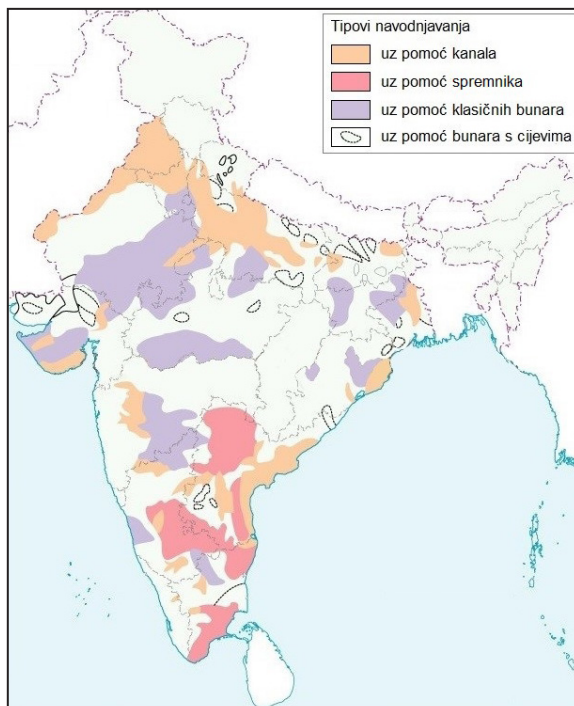
Objasnite **utjecaj** stopa fertiliteta na **opće kretanje** stanovništva **Europe, Azije i Afrike** u **21. stoljeću.**

39/44

Geografija

42. Pozorno **pročitajte** tekst i **promotrite** grafičke priloge.

Indija je država u kojoj poljoprivreda ima važan utjecaj na gospodarstvo. Više od 55 % stanovništva ovisi o poljoprivredi. Kako bi povećala produktivnost, Indija ulaže znatna sredstva u navodnjavanje. Intenzitet navodnjavanja ovisi o geografskim uvjetima u različitim dijelovima države. Planinska područja i pješčane pustinje imaju podzemne vode u dubljim slojevima zbog čega je njihova eksploatacija skupa, a sustav navodnjavanja slab. Plodne aluvijalne ravni, sa stalnim riječnim tokovima, kao i područja s 1200 mm padalina regije su s najvećim postotkom navodnjavanja, 60 i više posto.

Objasnite na **trima** primjerima **povezanost** produktivnosti poljoprivredne proizvodnje i sustava navodnjavanja te **razlike** u načinima navodnjavanja.

41/44

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica